

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри ФМФР

“ ” 2018 p.

ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 6.030508 «Фінанси і кредит»

за те́мою

•

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАЛУЧЕНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ФІНАНСОВОЇ УСТАНОВИ (НА ПРИКЛАДІ ПАТ АБ «ПІВДЕННИЙ»)

Виконавець:
студентка центру заочної форми навчання

Ульяницька Олена Миколаївна

/підпис/

Науковий керівник:
к.е.н., доцент

Лапіна Ірина Сергіївна

/підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАЛУЧЕНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ФІНАНСОВОЇ УСТАНОВИ.....	6
1.1 Сутність та характеристика банківського кредиту.....	6
1.2 Організація кредитної діяльності в комерційному банку	11
1.3 Роль кредитної політики комерційного банку у забезпеченні надійності його кредитного портфеля.....	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ЗАЛУЧЕНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ФІНАНСОВОЇ УСТАНОВИ (НА ПРИКЛАДІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ ПАТ АБ «ПІВДЕННИЙ»).....	30
2.1 Загальна характеристика комерційного банку ПАТ АБ «Південний».....	30
2.2 Аналіз складу залучених фінансових ресурсів ПАТ АБ «Південний» та напрямів їх використання.....	34
2.3 Аналіз кредитного портфелю ПАТ АБ «Південний».....	39
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАЛУЧЕНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ФІНАНСОВОЇ УСТАНОВИ (НА ПРИКЛАДІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ ПАТ АБ «ПІВДЕННИЙ»).....	47
3.1 Удосконалення моніторингу кредитного ризику в комерційному банку	47
3.2 Пропозиції щодо вдосконалення кредитної політики банку.....	55
3.3. Застосування економіко-математичного моделювання в управлінні кредитною діяльністю ПАТ АБ «Південний»	62
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	73
ДОДАТКИ.....	78

ВСТУП

Одним з найважливіших елементів інфраструктури економіки країни є фінансові установи - комерційні банки. Комерційні банки - це унікальне фінансово-економічне формування, яке найбільш гнучко реагує на будь-які зміни, що відбуваються на фінансовому ринку. Вони відіграють вирішальну роль у забезпеченні взаємозв'язку між виробниками продукції (продавцями) та її споживачами (покупцями), здійснюючи розрахунки між ними, залучають за плату тимчасово вільні кошти юридичних та фізичних осіб, надають кредитні ресурси у позики, виконують багато інших операцій та послуг. Ця роль зростає ще більше в умовах розвитку і становлення ринкових відносин. Протягом останніх років в Україні було досягнуто певних елементів стабілізації банківської системи із збереженням її ринкової орієнтації, здатної відігравати важливу роль у посиленні стабілізаційних процесів та здійсненні структурних перетворень в економіці в цілому.

Комерційні банки є насамперед підприємствами, що спеціалізуються на посередницькій діяльності, яка пов'язана, з одного боку, з купівлею вільних грошових коштів на ринку ресурсів, а з другого - їх продажем підприємствам, організаціям та населенню. За таких умов для банків є однаково важливими як операції із залучення коштів, так і з їх розміщення. Основним напрямком розміщення залучених ресурсів є організація кредитування банківськими установами.

Кредит і кредитні відносини є невід'ємною складовою економічної системи України. Сфера кредитування безпосередньо пов'язана з потребами розвитку національного виробництва. Знаходячись у центрі сучасного грошовофінансового господарства, обслуговуючи інтереси господарських суб'єктів, кредит опосередковує зв'язки між державою, банком, товаровиробниками і населенням. Нині завдання відновлення виробничого призначення кредиту стає одним із першочергових. Кредитні відносини мають сприяти виходу із економічної кризи в Україні і забезпечувати

прогресивний розвиток вітчизняного товарного виробництва. Ринкова трансформація національної економіки відкрила новий етап у розвитку кредитної справи. В останній час гостро постала проблема наукового осмислення нових явищ у сфері кредитування, розуміння їх змісту, природи і сутності, розробки ефективних схем і технологій кредитного процесу та їх використання на практиці.

У зв'язку з цим набуває актуальності і особливого значення дослідження питань організації та удосконалення роботи з кредитування установами банків України та доцільність проведення досліджень для розвитку цього питання.

Метою даної роботи є зазначення головних напрямків і надання конкретних пропозицій з питання удосконалення здійснення кредитних операцій комерційними банками на основі систематизації теоретичних матеріалів, розкриття діючої практики з організації процесу кредитування в банках і виконаного аналізу.

Для досягнення поставленої мети в роботі виконані завдання:

- вивчена і викладена теоретично-суттєва характеристика банківського кредиту;
- розглянута організація кредитної діяльності в комерційному банку;
- проведені аналіз кредитного портфеля і оцінка кредитної роботи ПАТ АБ «Південний»;
- запропоновані і викладені конкретні заходи щодо удосконалення механізмів здійснення кредитних операцій в комерційних банках України.

Об'єктом дослідження виступають економічні процеси, пов'язані з кредитною діяльністю комерційних банків.

Предметом дослідження виступають економічні відносини, що виникають в процесі управління кредитною діяльністю ПАТ АБ «Південний».

Вказаному питанню приділяється значна увага Національного банку України та Кабінету Міністрів, що знайшло своє відображення у законах

«Про банки і банківську діяльність», «Про Національний банк України», «Про заставу», в постановах Національного банку України «Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні», «Положення НБУ про кредитування», «Про затвердження Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків» та в інших законодавчонормативних матеріалах.

На вирішення цієї проблеми спрямовані дослідження авторів навчальних посібників Васюренка О.В., А.М.Мороза, Панова Г.С., статей Чайковского Я.І., Дзюблук О.В., Зіміной О.В. та інших.

Інформаційну основу складають звітні та поточні матеріали комерційного банку ПАТ АБ «Південний», дані періодичного друку, підручники, посібники, інші джерела інформації.

Впровадження пропозицій та рекомендацій, наданих в роботі, дозволить покращити роботу з кредитування установами банків. Це надасть можливість комерційним банкам організувати їх діяльність у відповідності з цілісною системою управління кредитними операціями та кредитними ризиками, впровадженням нових нетрадиційних кредитних пропозицій, загалом підвищенню ефективності функціонування банківської системи.

Випускна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. В першому розділі розглянуті теоретичні аспекти використання залучених фінансових ресурсів та основи організації процесу управління кредитною діяльністю комерційного банку. У другому розділі проаналізована діяльність та кредитна політика ПАТ АБ «Південний». В третьому розділі запропоновані заходи щодо удосконалення кредитної діяльності ПАТ АБ «Південний».

ВИСНОВКИ

Банківська система України складається з двох рівнів: Національного банку України та комерційних банків.

У ринковій економіці комерційним банкам належить велика роль, вони акумулюють значну частину кредитних ресурсів і надають своїм клієнтам повний комплекс фінансових послуг, включаючи кредитування, залучення депозитів, розрахункове обслуговування, займаються випуском і розміщенням цінних паперів тощо.

Саме комерційний банк виступав, в даному випадку, об'єктом дослідження. А точніше, Публічне Акціонерне Товариство АБ «Південний».

У діяльності комерційного банку важливим моментом є не тільки формування ресурсів, а й ефективне їх розміщення. Тому одним з основних напрямів аналізу банківської діяльності є аналіз його активних операцій. Він має сприяти підвищенню ефективності управління активами банку. Активи є важливим показником фінансової стійкості банку. Тому банківські установи вважають їх основним фактором підтримки „здоров'я” банку, фактором, який зумовлює їх можливість отримувати в майбутньому нові прибутки. Від стану активів залежить фінансовий потенціал банку, саме тому банки, особливо в сучасних умовах, повинні надавати особливої уваги для управління активами та їх найбільш вагомою складовою – кредитами фізичним та юридичним особам.

Дипломне дослідження показало, що кредитна діяльність ПАТ АБ «Південний» базується на принципах цілеспрямованості, ліквідності, надійності та дохідності. Загальна кредитна політика банку визначає пріоритети його політики з позиції дохідності, рентабельності, ліквідності, мінімізації ризиків, оптимізації портфеля (депозитного, кредитного, цінних паперів) та інших напрямів його діяльності. Цей принцип передбачає дотримання мети, яка була поставлена перед банком, і дотримання основних напрямів її реалізації.

Найважливішою функцією кредитної діяльності ПАТ АБ «Південний» є підтримання достатності ресурсів, які відповідають потребам ліквідності при пред'явленні чеків до оплати, погашення депозитів, фінансування позичок. Ліквідність ПАТ АБ «Південний» – це здатність задовольняти готівкою передбачувані та не передбачувані зобов'язання. Потреби в готівкових ресурсах задовольняються завдяки залученим і позиченим коштам, погашенню позичок, платежам за інвестованим банком капіталом, продажу активів. Ризик ПАТ АБ «Південний» ліквідності виникає через раптове скорочення обсягу готівки та зумовлене цим залучення додаткових коштів за вищою ціною.

Важливою умовою видачі кредитів ПАТ АБ «Південний» є надійність потенційного позичальника і прогнозування ризику неповернення кредиту. В процесі роботи перед укладанням кредитного договору працівники ПАТ АБ «Південний» ретельно аналізують кредитоспроможність позичальника, тобто його здатність своєчасно погасити кредит. Збереження основної суми боргу є одним із головних принципів, якого дотримується банк при проведенні кредитних операцій. Тому оцінка якості потенційного позичальника – один із найважливіших етапів розгляду заявки на кредит. При цьому велике значення має встановлення доцільності позики: ні наявність солідного забезпечення, ні будь-які інші фактори не зможуть попередити кризову ситуацію, якщо позика в своїй основі є необґрунтованою.

Оцінюючи персональні якості позичальника, менеджери ПАТ АБ «Південний» зосереджують увагу на таких моментах: репутація, порядність і чесність, професійні якості, матеріальне забезпечення. Ретельно вивчається фінансовий стан позичальника, ліквідність балансу, ефективність використання власних і позичених коштів. Для цього використовується бухгалтерська і статистична звітність позичальника за минулі періоди, матеріали попередніх перевірок на місці, прогнози його фінансового стану протягом усього строку користування позикою.

Дохід ПАТ АБ «Південний» залежить насамперед від обсягу його

кредитних вкладень та інвестицій, розміру процентної ставки за кредитами, що видаються, від величини і структури активів. Тому ці показники ретельно аналізуються, а також здійснюється пошук нових джерел і видів операцій, розширюється сфера послуг клієнтам для одержання додаткових доходів.

Що стосується типів кредитної політики, то вона залежить від позиції ПАТ АБ «Південний» на фінансовому ринку, його зростання й розвитку та може бути агресивною і помірною.

Якщо ПАТ АБ «Південний» має на меті швидке зростання активів, капіталу тощо, завоювання нових сегментів чи зміцнення власних позицій на ринку в короткі строки в умовах жорстокої конкуренції з іншими банками, то така політика, пов'язана з підвищенням ризиком, та називається агресивною.

Помірна (класична) політика ПАТ АБ «Південний» передбачає стабільне оптимальне зростання банку, тобто поступове охоплення нових сегментів ринку за триваліший час, проведення операцій із меншим ступенем ризику.

Стратегія відносно формування ефективної кредитної діяльності ПАТ АБ «Південний» включає в себе лише загальні орієнтири і рекомендації. Вона не сковує ініціативи практичних працівників.

Виходячи із вимог оптимізації кредитної політики ПАТ АБ «Південний», можна скласти теоретичну модель впливу ринкових факторів на формування кредитної політики, яка зумовлена методологічно обов'язковими вимогами у процесі формування кредитної політики та організації кредитного процесу й повинна включати:

- ↪ загальні положення й цілі кредитної політики, які визначають стратегію ПАТ АБ «Південний» у сфері кредитування;

- ↪ визначення тактики банку щодо управління кредитними операціями з боку персоналу банку;

- ↪ деталізування конкретних операцій та підходів до організації кредитного процесу на різних етапах виконання кредитного договору ПАТ АБ «Південний» з клієнтом;

☞ систему заходів щодо контролю і управління кредитним процесом.

Кожний напрям моделі тісно пов'язаний з іншими і є обов'язковим для формування кредитної політики та організації кредитного процесу.

Кредитна політика ПАТ АБ «Південний» визначається, по-перше, пріоритетами у виборі клієнтів і кредитних інструментів (сегментування ринку); по-друге, нормами-правилами, що регламентують практичну діяльність банківського персоналу, який реалізує ці пріоритети на практиці; по-третє, можливістю управляти ризиком (у тому числі кредитним), який залежить від компетентності керівництва і рівня кваліфікації персоналу, котрий займається відбором конкретних кредитних заявок і розробкою кредитних угод.

Елементи кредитної політики ПАТ АБ «Південний» знаходять своє практичне втілення в організаційних формах кредитної політики, тобто прийомах, способах, методах реалізації кредитної політики.

Таким чином, кредитна політика ПАТ АБ «Південний» визначається, з одного боку, загальними установками, що стосуються операцій із клієнтурою, які розробляються і фіксуються в стратегії розвитку, і з другого – це практична діяльність банківського персоналу, який втілює ці установки в життя. ПАТ АБ «Південний» у відповідності зі своєю специфікою формує головну мету, основні напрями кредитування, які відображаються в стратегії розвитку. Що стосується типів кредитної політики, то вона залежно від фінансового стану позичальників може бути агресивною і помірною.

На кредитну політику ПАТ АБ «Південний» впливають регулятивні вимоги НБУ. По-перше, без одержання ліцензії на здійснення банківських операцій неможлива робота банку. По-друге, важливим є рівень облікової ставки НБУ, яка формується на базі надання центральним банком позичок кредитним установам, що зіткнулися з тимчасово фінансовими труднощами. Плата за вказані кредити виступає у формі облікової ставки. По-третє, впровадження політики обов'язкових резервів є одним із інструментів, які активно використовуються НБУ для контролю за діяльністю банку та його

кредитною політикою. Політика обов'язкових резервів, яка проводиться центральним банком, має подвійне значення: забезпечує підтримку стійкості ліквідності банку; є інструментом регулювання обсягу грошової маси.

Взагалі, для розробки стратегії розвитку відносно кредитної політики ПАТ АБ «Південний» банку слід починати із ґрунтового дослідження всієї діяльності. Принциповим завданням кредитної політики є залучення додаткових коштів у населення.

Розвиток кредитних відносин населення з ПАТ АБ «Південний» – це питання не тільки економічне, а й соціальне. Крім необхідності економічної і політичної стабілізації, розробки кредитної політики у взаємовідносинах із населенням, ПАТ АБ «Південний» потрібні модернізація форм і методів кредитування, удосконалення процентної політики, умов надання і погашення кредитів, використання досвіду зарубіжних країн із ринковою економікою.

У кредитній політиці ПАТ АБ «Південний» слід розширити види кредитів, які надаються населенню, приділити увагу споживчому та іпотечному кредитам як основній формі кредитних взаємовідносин з індивідуальним клієнтом. Ці види кредитів дуже широко використовуються західними банками і дають їм більш як половину доходів від діяльності в цілому.

Ще один вид кредиту, який дуже вигідний для ПАТ АБ «Південний», а також для клієнта, – це авальний кредит. Банк, застосовуючи цей кредит, заробляє доходи від кредитування без залучення власних коштів. Для клієнта це вигідно у зв'язку з низькою процентною ставкою за кредитом.

Крім того, позитивним ефектом для розвитку кредитування індивідуального позичальника ПАТ АБ «Південний» може бути:

✦ введення цільових житлово-будівельних вкладів і надання на цій основі першочергового права на одержання інвестиційного кредиту власникам таких вкладів;

- ↗ проведення ринкових досліджень із метою виявлення у населення потреб у нових видах кредитування;
- ↗ підвищення рівня інформованості приватних клієнтів про нові види банківських послуг;
- ↗ максимальне врахування інтересів клієнтів, індивідуальний підхід при кредитуванні.

Кредитну стратегію ПАТ АБ «Південний» необхідно розробляти та діяти згідно з нею насамперед тому, що вона дає змогу планувати, регулювати, контролювати, раціонально організовувати взаємовідносини між банком і його клієнтами щодо зворотного руху грошових коштів. Опрацьовуючи кредитну стратегію, важливо враховувати не лише "чисто кредитні" показники, а й стан банку загалом.

Зазначимо, що основними чинниками, які визначають кредитну діяльність ПАТ АБ «Південний», є зростання його ринкової вартості (цінності) з урахуванням невизначеності й конфліктності зумовленого ними ризику. Опрацьовуючи кредитну політику, менеджерам банку необхідно враховувати вплив кредитного ризику, ризику депозитних операцій, відсоткового, валютного, ризику незбалансованої ліквідності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Банківські інновації: навч.посібник/С.Б.Єгоричева, В.О.М-во освіти і науки України.- ЦУЛ, 2010.- 208 с.
2. Банківська енциклопедія / С. Г. Арбузов, Ю. В. Колобов, В. І. Міщенко, С. В. Науменкова. — К.: Центр наукових досліджень Національного банку України: Знання, 2011. — 504 с. — (Інституційні засади розвитку банківської системи України).
3. Банківське мікрокредитування малого підприємництва в Україні: монографія / О. Д. Вовчак, П. М. Сенищ, О. І. Антонюк ; Нац. банк України, Ун-т банк. справи. — К. : УБС НБУ, 2012. — 190 с.
4. Банківський менеджмент: підручник / за ред. О. А. Кириченка, В. І. Міщенка. - К. : Знання, 2005. - 831 с. - ISBN 966-8148-80-0.
5. Банковский портфель-2 / отв. ред. Ю. М. Коробов, Ю. Б. Рубина, В. И. Солдаткин. - М. : СОМИНТЭК, 1994. - 752 с.
6. Бор М. З., Пятенко В. В. Стратегическое управление банковской деятельностью. — М.: ПРИОР, 2005. — 158 с.
7. Бухтин, М. А. Управление кредитным риском банка: понятия ожидаемых и непредвиденных потерь/ М. А. Бухтин // Деньги и кредит. - 2008. - № 5. - С. 19-32.
8. Бюлетень НБУ/ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat=58127>>
9. Вітлінський, В. В. Інтелектуалізована кількісна оцінка кредитоспроможності позичальника / В. В. Вітлінський, О. В. Пернарівський // Фінанси України. - 2003. - № 6. - С. 5 - 14.
10. Версаль Н. І., Олексієнко С. М. Кредитні ризики як важлива складова ризиків банківської діяльності // Фінанси України.- 2002.- № 8.- С. 86-95.
11. Галустьян К., Ільїна А. Кредитні ризики: механізми оцінки та шляхи зниження//Банківська справа в Москві, № 12, 2004.

12. Герасимович А. М. , М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін.; За ред. А. М. Герасимовича / Аналіз банківської діяльності: Підручник — К.: КНЕУ, 2004. — С. 375-415
13. Гриджук Д. М., Олійник В.О. Забезпечення кредитних зобов'язань у діяльності банків. -Київ: Істина, 2001. –256 с.
14. Джулакідзе К. Ю., Невмержицький В. В. Аналіз кредитно-інвестиційного портфеля банку // Фінанси України.- 2005.- № 3.- С. 107-111.
15. Дзюблюк О.А. / Механізм забезпечення якості кредитного портфеля й управління кредитним ризиком банку // Журнал європейської економіки. - Том 9 (№1). Березнь 2010 - С. 109-124
16. Довгань, Ж. М. Управління кредитними ризиками банків в умовах економічної кризи / Ж. М. Довгань // Вісник Національного банку України. - 2010. - № 8. - С. 51-55.
17. Дмитренко, М. Г. Кредитування і контроль: навчально- методичний посібник (у таблицях і коментарях) / М. Г. Дмитренко, В. С. Потлатюк. - К. : Кондор, 2005. - 296 с. - ISBN 966-351-006-4.
18. Джулакідзе К. Ю., Невмержицький В. В. Аналіз кредитно-інвестиційного портфеля банку // Фінанси України.- 2005.- № 3.- С. 107-111.
19. Едгар М. Морсман-молодший. Управління кредитним портфелем/пер. з англ.- М.: Альпіна Бізнес Букс, 2004.
20. Жуков А.І. Послуги комерційних банків: зарубіжний досвід і практика. — М.: ОА "Консалтбанкпир", 2006. — 85 с.
21. Жукова Н. Особливості кредитування комерційними банками // Банківська спр Зверяков М. И. Особенности исследовательского поиска М. И. Туган-Барановского / М. И. Зверяков, Н. А. Уперенко // Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. – 2018. – Вип. 2 (39). – Т. 17. – С. 8-18. – DOI: 10.18524/2413-9998/2018.2(39).144898ава. – 2008. - №2. – С. 65-72.
22. Звєряков М. І. Теоретична парадигма сталого розвитку та українські реалії / М. І. Звєряков // Економіка України. – 2018. – №10. – С. 10-31.
23. Карбівничий І.В. / Аналіз структури кредитного портфеля банків України щодо ефективності управління ризиками та виявлення основних факторів, що її обумовили // Вісник Університету банківської справи

Національного банку України. - 2011. - № 3(12) - С. 201-206

24. Квасова Т. А. Кредитний ризик та оцінка позичальника - підприємства малого бізнесу // Банківські послуги, № 7, 2006.

25. Кігель В. Р. Про визначення оптимального кредитного портфеля банку в умовах ризику неповернення коштів позичальниками // Вісник Національного Банку України.- 2003.- № 1.- С. 15-17.

26. Кльоба Л. Принципи, функції і методи управління банківською діяльністю // Вісник Національного банку України. – 2007 - №10. – С. 40-44.

27. Коршикова Т. В. Контроль та управління ризиками в кредитній діяльності банків // Вісник Національного Банку України.- 2003.- № 1.- С. 24-25.

28. Крутое А., Мисюлин Д., Смирнов А. Опыт анализа финансового состояния банков // Бизнес и банки. — 2008. — №31. — С. 8-12.

29. Криклій, О.А. Управління кредитним ризиком банку : монографія / О.А. Криклій, Н.Г. Маслак. - Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2008. - 86 с. - ISBN 978-966-8958-30-4.

30. Камінський, А. Аналіз систем ризик - менеджменту в банках України / А. Камінський // Банківська справа. - 2005. - № 6. - С.10-20.

31. Коршикова Т. В. Контроль та управління ризиками в кредитній діяльності банків // Вісник Національного Банку України.- 2003.- № 1.- С. 24-25.

32. Кльоба Л. Принципи, функції і методи управління банківською діяльністю // Вісник Національного банку України. – 2007 - №10. – С. 40-44.

33. Колоколова О. Оптимизационное моделирование кредитного портфеля // Банковский менеджмент.- 2006.- № 4.- С. 29-34.

34. Камашева Н. В. Статистичний аналіз динаміки кредитування реального сектора економіки та регіональний розподіл вартості цих кредитів // Н. В. Камашева. канд. екон. наук, начальник відділу Департаменту статистики та звітності Національного банку України — 2011. — Режим доступу:

<http://lib.uabs.edu.ua/library/Visnik/Numbers/1_30_2011/30_03_02.pdf>

35. Лагутін В.Д. Кредитування: теорія і практика: Навч. посібник.-4-те

вид.-К.:Знання, 2004.- С.215.

36. Лагутін В.Д. Кредитування: теорія і практика: Навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: «Знання», КОО, 2002. – 215с.

37. Мезєнко К.В., Успенко В.І. Сучасний стан банківського кредитування в Україні. // — Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики, — 2012. — № 2(18). — с.95-102.

38. Могильницький Р. А. Перспективи розвитку ринку банківських кредитів суб'єктам малого підприємництва в Україні: монографія / Р. А. Могильницький. - К. : [ННЦ ІАЕ], 2011. - 204 с.

39. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України [Електронний ресурс] : постанова Правління НБУ від 02.08.2004 р. № 361. - Режим доступу : <http://www.ligazakon.ua>.

40. Непран. А.В. Диспропорції в розвитку банківської системи й нефінансового сектора економіки України // Непран. А.В. — Харківський економіко-правовий університет, Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, кафедра фінансів і кредиту. — 2013. — Режим доступу: <<http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file/Nepran.pdf>>

41. Незалежна асоціація банків України (НАБУ) / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://www.nabu.com.ua/ukr/>>

42. Никонова И. А., Р. Н. Шамгунов./ Стратегия и стоимость коммерческого банка. 2007 , Альпина Бизнес Букс , 304с.

43. Ольшанский, А. И. Банковское кредитование: российский и зарубежный опыт: навчальний посібник / А. И. Ольшанский, Е. Г. Ищенко, В. И. Алексеева. - М. : Рус. деловая л-ра, 1997. - 352 с. - ISBN 9678283-33-7.

44. Олексієнко М., Ольшанський В., Лилик Д., Першиков Е. Кредит і кредитні правовідносини: економічна природа і практика регулювання. – К.: Козаки, 1996. – 144с.

45. Примостка Л.О. Підручник./ Фінансовий менеджмент у банку — 2-ге вид., доп. і перероб. — К.: КНЕУ, 2004. — 468 с.

46. Павлюк, С. М. Кредитні ризики та управління ними [Текст] / С. М. Павлюк // Фінанси України. - 2003. - № 11. - С. 105 - 111.
47. Поляков, Р. Новая парадигма риск-менеджмента: стратегический подход / Р. Поляков // Банковский менеджмент. - 2005. - № 12. - С. 2 - 5.
48. Поняття кредитного портфеля комерційного банку і критерії його конкуренто-спроможності // Вісник Національного Банку України.- 2003.- № 3.- С. 31-33.
49. Парфенюк Є. І. Розвиток банківського інвестиційного кредитування підприємництва в Україні: автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Парфенюк Євгенія Іванівна; М-во фінансів України, Львів. держ. фінансова акад. — Л., 2011. — 20 с.
50. Положення Про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банку [Електронний ресурс] : постанова Правління НБУ від 6 липня 2000 р. № 279 зі змінами та доповненнями. - Режим доступу : <http://www.ligazakon.ua>.
51. Постанова Національного банк України «Про затвердження Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків» N 279, 06.07.2000. Остання редакція від 28.12.2008 на підставі z1206-08 // НАУ-Online [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1027.408.0&nobreak=1/->
52. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент у банку: Підручник. — 2-ге вид., доп. і П 76перероб. — К.: КНЕУ, 2004. — С. 138 -143
53. Тарнай Є. Професійне управління кредитною діяльністю - гарантія успішного функціонування банку // Вісник . Національного Банку України - 2004.- № 6.- С. 30-33.
54. Тисячна Ю.С. Сучасний стан та розвиток банківської системи України в контексті забезпечення безперервності відтворювальних процесів. // — Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики, — 2012. — № 4(20). — с.28-51.

55. Федірко В. В. Визначення критеріїв сегментації клієнтів банку: проблеми та перспективи. // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки.-2009.-с.35-37.

56. Фінансова звітність ПАТ АБ «Південний» за 2014-2017 роки [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://bank.com.ua>

57. Фітас Н.Ю. Особливості розвитку банківської системи України протягом 2005 -2012 рр. // Фітас Н.Ю. — 2013. — Режим доступу: <<http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/conference/the-content-of-conferences/archives-of-individual-conferences/oct-2013>>.

58. Чижова А. С. Модель управления риском концентрации кредитного портфеля // Финансовый менеджмент.- 2005.- № 4.- С. 70-82.

59. Чехова, І. В. Управління ризиками в банківській діяльності / І. В. Чехова // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. - 2006. - № 6. - С. 312-314.

60. Шевченко, Р. І. Кредитування і контроль : навчально- методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Р. І. Шевченко. - К. : КНЕУ, 2000. - 183 с. - ISBN 3315-966-680-312-4.

61. Шимкович В. Классификация клиентов как средство увеличения прибыли / В. Шимкович // Банк. практика за рубежом. – 2005. – № 10 (82). – С. 40–46.

62. www.bank.gov.ua.

63. www.bank.com.ua